

МОТИВИ

за връщане за ново обсъждане в Народното събрание на разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда, приет от 44-то Народно събрание на 27 юли 2017 г.

Уважаеми народни представители,

С приетия закон се установява едноинстанционно съдебно производство по жалби срещу решения на министъра на околната среда и водите по инвестиционни предложения, техни разширения или изменения, които са определени като обекти с национално значение и са със стратегическа важност. С преходните и заключителни разпоредби подобна промяна е направена и в Закона за биологичното разнообразие, като в една инстанция ще се решават жалби срещу решения на компетентния орган по планове, програми и инвестиционни предложения, свързани с реализация на такива обекти.

Приветствам стремежа към ускоряване на процедурата по изграждане на национални обекти, които имат стратегическо значение за развитието на България. Не споделям обаче, възприетия от законодателя подход ускоряването да става за сметка на намаляване на инстанциите при упражняването на съдебния контрол, защото засегнатото благо с това изменение е околната среда. Тя е ценност от висш порядък, гарантираща правото на живот и правото на здравословна и благоприятна околна среда. Именно поради това грижата за околната среда е сред основните начала на Конституцията. В нейния чл. 15 е предвидено задължението на Република България да осигури опазването на околната среда. То включва както регулации, целящи съхраняването и възпроизводството на околната среда, така и правила за ефективен контрол за тяхното прилагане и за защита на основното право на гражданите изрично записано в чл. 55 от Конституцията. Изключения от установените общи правила за двуинстанционен съдебен контрол върху административните актове, за да бъдат допустими и съразмерни, трябва да намират опора в ценности от конституционен порядък.

Административните съдилища изпълняват своята правозащитна функция и в двете си инстанции. Правото на оспорване на административен акт, както и правото на касационно оспорване на първоинстанционно съдебно решение, представляват процесуални права за защита срещу порочен държавен юридически акт. Действително касационното производство не решава материалноправния спор, но

решава спора за законосъобразността на първоинстанционното решение. По този начин касационното производство е ефективна преграда срещу нищожни, недопустими или неправилни първоинстанционни решения. Премахването на това производство в Закона за опазване на околната среда и в Закона за биологичното разнообразие намалява интензитета на защитата, необходим за гарантиране на околната среда като конституционно установена ценност. Затруднява се и изпълнението на функцията на Върховния административен съд по чл. 125, ал. 1 от Конституцията да "осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване". С тази функция се защитават както правата и законните интереси на засегнатите лица, така и обществения интерес.

Отпадането на касационния контрол е мотивирано с необходимостта „да се съкрати съществено времето за процедуриране и влизане в сила на изграждането на обекти с национално значение и за да се избегнат дългите и тежки процедури на съдебно обжалване“. Считам, че бързината не може да бъде ценност над законността дори при реализирането на стратегически важни обекти, когато това може да създаде риск от непоправими екологични последици. Основна характеристика на екологичното законодателство е неговата превантивна насоченост, в синхрон с която е съществуващото двуинстанционно съдебно производство при оспорване на актове на компетентните органи по Закона за опазване на околната среда и по Закона за биологичното разнообразие.

Изразявам убеждението си, че промени в законодателството, свързано с опазване на околната среда, трябва да се предхождат от широки обществени обсъждания, както повеляват и международните актове, по които Република България е страна (чл. 8 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда). Законът за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда беше приет за 16 дни, считано от законодателната инициатива на народни представители, при съкратен срок за предложения между двете гласувания, при съществени допълнения, направени след започнато второ гласуване. Такива отклонения от нормалното протичане на законодателния процес не следва да се допускат, особено когато се отнасят до правните механизми за опазване на околната среда.

Уважаеми народни представители,

Въз основа на изложените мотиви упражнявам правото си по чл. 101, ал. 1 от Конституцията на Република България да върна за ново обсъждане § 2, т. 1 относно новата ал. 4, § 3 относно ал. 10, изр. второ, § 4, т. 1 относно новата ал. 7 и § 6, т. 1 от Закона за изменение и

допълнение на Закона за опазване на околната среда, приет на 27 юли 2017 г. Убеден съм, че може да бъде постигнат по-добър баланс между ускоряване реализацията на стратегическите цели на държавата и законността като основа на правовата държава.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА: /п/ Румен Радев

Вярно с оригинала,
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
ПРЕЗИДЕНТА НА
РЕПУБЛИКАТА:

(Димитър Стоянов)